

26.86x25.95	1/2	עמוד 6	ידיעות אחרונות - 24 שעות	08/01/2019	66705138-6
לי בנטלקות למידהיפה בן דוד - מזכ"לית הסתדרות המורי - 159					

מרב בטיטו | צילום: גדי קבלו

מנהלת את העניינים

יפה בן דוד היא אחת הנשים החזקות במערכת החינוך והאישה הראשונה שמכהנת כמזכ"לית הסתדרות המורים. בראיון למרב בטיטו היא מדברת על כל הנושאים הנוגעים: האלימות בבתי הספר, שערוריית מבחני המיצ"ב, הלחץ האדיר שמופעל מלמעלה על המנהלים והמורים להביא הישגים, ויום הלימודים הארוך – ארוך מדי אם שואלים אותה. בינתיים בן דוד, שהחלה את דרכה כמורה לספורט בירוחם, כבר קיבלה הצעות משתי מפלגות לרוץ בבחירות הקרובות, אבל מעדיפה להישאר רחוק מהכנסת

זכותו של כל תלמיד. אמרתי לו 'תודה רבה, אבל אתה תראה שגם בלי להעמיד את עצמי אני אבחר'. וכך היה. תלמידים פשוט שמו פתק עם השם שלי למרות שלא הייתי מועמדת".

מאז נבחרה בדצמבר 2016 הספיקה בן דוד להכיל בין הכותרות בעיקר סביב איומי הש"ת של מערכת החינוך, הסכנה הגדולה ביותר שמרחפת על המשק הישראלי. אלא שבשבוע החינוך היוצא נפתלי בנט: שעות ספורות לפני הפרסום על פיזור הממשלה, שיגרה בן דוד מכתב לשר החינוך, שפסל יום קודם את תוצאות מבחני המיצ"ב של תלמידי כיתות ד' ויה' במתמטיקה ואנגלית. בהודעתו נמסר כי באופן חריג יפורסמו תוצאות חלקיות בלבד של המיצ"ב, "מפני שאינם עומדים בכללי האיכות הנדרשים". הסיבה: מספר רב של תלמידים שנבחנו בכיתות המותאמות (תלמידים שעקב קשיי למידה מקבלים התאמות כמו הקראה של שאלות או תוספת זמן לבחינה, מ"ב). לפי הנתונים של המרכז למדידה והערכה, 21 אחוז מהתלמידים קיבלו השנה הקלות, לעומת 15 אחוז בשנה שעברה.

הרמו העבה, שהפנה אצבע מאשימה כלפי מנהלי בתי הספר ושאיתם להישגים גבוהים, הובן במהירות. בן דוד לא המתינה זמן רב וביום שני הודיעה כי הנחתה את מנהלי ומורי בתי הס' פר "שלא לבצע מעתה מבחני מיצ"ב פנימיים או

רשומים בו כ-124 אלף מורות, מורים, גננות, גמלאיות וגמלאים, וזה לא מקרי שמי שהצליחה בסופו של דבר לשבור את תקרת הזכוכית – הייתה דווקא בן דוד.

פוליטיקה בחטיבת הביניים

הוריה עלו ממרוקו, נפגשו ונישאו בישראל. היא ילידת 1965, השישית מבין שבעה אחים שג' דלו כמושב נעם בחבל לכיש שאוכלס כולו בעולי מרוקו, מדברת כ'ע', ח' ור' גרוניות, התחנכה במסגרות של החינוך הממלכתי-דתי וסיימה את לימודי התיכון בחברת הנוער של קיבוץ סעה. בחטיבת הביניים נבחרה לתפקיד יושבת ראש מועצת התלמידים בעידודו הנמרץ של מנהל בית הספר יחיאל דנין, "אדם שהכיל אותנו, ותאמיני לי היינו פרוצים, אדם שנתן לנו לפרוח".

הכי חשוב.

"הכי הכי. היינו מוציאים כיתות שלמות לדשא כדי לשמוע קטעי קריאה, שירים, פרשת שבוע. גם אם זה היה נופל על מבחן, הוא היה מתעקש שהתלמידים ייצאו לפעילות, והוא צדק. שנה לאחר מכן, ואני כבר בכיתה ט', שוב היו בחירות. כמה מורים ניגשו למנהל ודרשו שלא אגיש את מועמדותי. הם טענו שאני חצופה ועושה מה שמתחשק לי. המנהל קרא לי לשיחה ואמר 'אני תומך בזה שתגישי את המועמדות שלך, זאת

היום כל ילד נדרש להציג אישור רפואי. "היום כן, אז ממש לא. גיליתי להרדתי שילד יכול להתמוטט ולמות כתוצאה מזה שהמורה הורה לו להתאמץ בלי לדעת מה הרקע הרפואי שלו. לא רציתי בשום אופן להיות שוב בסיי טואציה נוראית כזו".

איך זה נגמר?

"בהתחלה המנהל ניסה להרגיע אותי, הוא חשב שזו תוצאה של האירוע ואני קצת בהלם. הוא אמר 'קחי יומיים חופש בבית, תנוחי ותירי געי ממה שקרה', אבל אני התעקשתי על עניין האישור הרפואי, ידעתי שזו לא היסטריה מיותרת של מורה צעירה, אלא דרישה לטובת התלמידים והמורים. עוד בשיחה ההיא האם נשברה והתחילה לבכות שהילד סובל מבעיית לב והיא מעדיפה שלא יידעו. היא הביאה אישור רפואי, ואני נשארתי ללמד".

השנים הראשונות של מזכ"לית ארגון המורים יפה בן דוד כמורה בפריפריה הדרומית – אחרי שלמדה בירוחם ובמושבי האזור הגיעה לקריית גת – לימדו אותה פחות או יותר כל מה שתצי טרך לדעת כדי לכבוש את המקום שבו לא דרכה מעולם כף רגלה של אישה. מאז הוקמה הסתדרות המורים, ארגון העובדים הוותיק ביותר בישראל שנוסד בשנת 1903, עמדו בראשה גברים בלבד, על אף שלמעלה מ-90 אחוז מחבריה הן חברות. מדובר בארגון העובדים הגדול ביותר במדינה,

המורה הצעירה לחינוך גופני, בקושי בת 22, התבקשה על ידי המנהל למלא מקום באחת מכ"י תות ה' בבית הס' פר. זו הייתה שנתה הראשונה בהוראה, חודשים ספורים לאחר שסיימה את לימודיה במכללת קיי במסגרת העתודה האקדמית וקיבלה שיבוץ בירוחם. אז היא הביאה איתה כדור ויצאה עם הבנים לחצר: "כמה דקות לתוך השיעור, אחד התלמידים התמוטט", היא נזכרת באירוע ההוא, מלפני כמעט 30 שנה, "הוא נפל והעיניים שלו התגלגלו. רצתי אליו, הרחקתי את כל הילדים שהתאספו סביבו והתחלתי לבצע בו הנשמה ועיי סוי כמו שלמדתי, לאט-לאט הוא התחיל לנשום מסודר ופקח את העיניים".

טראומה רצינית גם בשביל המורה.

"רציתי לעזוב. לא בגלל מה שקרה, אלא מפני שאמא של התלמיד שהוועקה מיד לבית הספר, הכחישה שהוא סובל מבעיית לב. בשיחה איתה, אמרתי שכל הסימנים מעידים שיש לו בעיה רפואית מסכנת חיים, שאני לא רופאה, אבל אני לא מוכנה לקחת סיכון כזה בלי אישור רפואי. הודעתי למנהל על המקום שאני מתפטרת אם הוא לא מקבל את הדרישה שלי".

26.69x13.55	2/2	עמוד 7	שעות 24	ידיעות אחרונות -	08/01/2019	66705139-7
לי בנטלקות למיזיהפה בן דוד - מזכ"לית הסתדרות המורי - 159						

מיפויים". במכתב ששלחה לבנט כתבה: "אתמול פורסמו האשמות קשות וחסרות בסיס נגד מנהלי ומנהלות בתי הספר על אופן התנהלותם במבחני המיצ"ב", והוסיפה כי "מבירור שערךנו עלה כי המקור לידיעה הם גורמים בכירים במשרד, אשר תיזכרו באופן אנונימי ופחדני כתבים תוך שימוש בלשון מכפישה ולא ראויה".

מכתב חריג, מה הקפיץ אותך?
 "ההכפשה של המנהלים והמורים. הגיע הזמן לומר באופן ברור: המיצ"ב כשל, וההתנהלות של משרד החינוך בעניין הזה שערורייתית. כל המבנה שכובל את המנהלים למדידה יום-יומית פוגע באיכות של העבודה. תן להם לעוף, לייצר בעצמם את הדרך שבה יגיעו לתוצאות הכי טובות".
אז מה עכשיו?
 "ראשית, התנצלות בפני מנהלי בתי הספר

והמורים, ואחר כך הקמת ועדה משותפת של אני שי מקצוע ומנהלי בתי ספר שתבחן האם המיצ"ב עדיין רלוונטי אחרי 20 שנה. הייבים למרוד, זה ברור, השאלה היא איך? מה שבעיניי גרם לשי-בוש זה עניין הפרסום: מהרגע שהתחילו לפרסם את התוצאות התחיל לחץ עצום על מנהלי בתי הספר מצד ראשי ערים שרצו להתגאות בהישגים גבוהים. הלחץ הזה, שגוּזל כל שנה ארבעה-חמישה חודשים, עובר עד לאחרון התלמידים: לכולם חשוב הציון, ומרגע שכולם רואים לה, אתה לא רוצה להתבייש".

מסר לשר

בשבוע החולף כבר קיבלה בן דוד שתי פניות ממפלגות שהציעו לה לרוץ איתן. "מעדיפה שלא לפרט", היא אומרת.

"רוב ציבור המורים מורכב מנשים, אי-אפשר שלא לחבר את העלייה באלימות בבתי הספר עם האלימות הגואה במשפחה. לא חוכמה לדבר כל היום על #MeToo ואז להזניח את מעמד המורות בעיני ההורים והתלמידים"

מה הכוונה?

"מרכז. אבל זה לא רלוונטי כרגע, נבחרתי לשרת את ציבור המורים וזו התכלית שלשמה אני כאן"
את יכולה גם וגם.

"החוק מאפשר לי גם וגם, אבל באתי לתת את כלי-כולי לתפקיד המזכ"לית. מעבר לזה, לא באתי הנה ל-200 שנה, אני מאמינה שנבחר ציבור כמוני חייב לפנות את הכיסא לאחר שתי קרנציות ולא יום אחד נוסף, ככה שאין שאלה".

מאז נבחרה, הספיקה בן דוד להקים את המרכז הטלפוני לסיוע נפשי, משפטי ומקצועי עבור מורים שנפגעו מאלימות בבית הספר, וקידמה את שינוי החוק שמרחיב את האכטחה ומחמיר את הענישה על מי שפגעו במורים: "רוב ציבור המורים מורכב מנשים, אי-אפשר שלא לחבר את העלייה במקרי האלימות בבתי הספר ישירות עם האלימות הגואה בתוך המשפחה. מבחינתי יש קשר הדוק בין שתי התופעות, לא חוכמה לדבר כל היום על תנועת #MeToo ואז להזניח את מעמד המורות בעיני ההורים והתלמידים".

מה היית משנה במערכת החינוך?

"הייתי רוצה שתלמידים ילמדו עד 13:30-14:00. מעבר לזה הם לא מכילים, את המיליונים שנשא-רו לך תשקיע בהעשרה, מרובוטיקה ועד אנגלית. יש כסף, הוא רק צריך להיות מופנה לכיוון הנכון. אנחנו גם יודעים שרוב מקרי האלימות בתוך בתי הספר מתרחשים אחרי השעה 14:00, ויש לזה סיבה. הייתי גם רוצה שלמורים יהיה יותר חופש פעולה, שישקיעו באיכות ההוראה שלהם.

בסין מלמדים 4-5 שעות ואז מתפנים להכין את חומר הלימודים. בישראל מלמדים 8 שעות ביום, ואז צריכים לברוק מבחנים, לשוחח עם הורים, לשבת בשיבות. המורה סחוט, איפה יהיה לו זמן לשפר את עצמו? ואם את כבר שואלת, הייתי רוצה שלכל בית ספר תהיה יועצת. כרגע בבתי ספר קטנים אין תקן, ושם המורה צריך להתמודד עם כמעט לבר עם בעיות שדורשות התייחסות מקצועית מתאימה".

כמה מילות פרידה לשר החינוך היוצא?

"היה טוב לעבוד מולו, הוא אדם ישר והגון שעמד בכל הסיכומים איתנו, מעולם לא סירב לבקשתנו לפגישה, ולמרות שלא תמיד ראינו עין בעין, נשמר בינינו הכבוד ההדדי".

מה היה פחות טוב?

"אם הוא לא היה יושב ראש מפלגה, ולא חבר בקבינט, בוודאי היינו מרגישים אותו יותר. אם הייתי לוקחת את בנט ושמה אותו במשרד החינוך נטו, הוא ודאי היה מגיע לטפל בנושאים נוספים. אדם לא יכול להתחלק ליותר ממה שהוא".

ציפיות מהשר הבא?

"שיקבל החלטות אמיצות, והראשונה שבהן – ביטול הרפורמה בחינוך המיוחה. שיבוא ויגיד 'התכוונו למשהו טוב, ישבנו וחשבנו איך אפשר לשלב כראוי את הילדים במערכת, אבל לא הצ' לחנו'. הרפורמה יוצאת לדרך בלי אמצעים ובלי כלים ליישום, המערכת לא בשלה – אין הכשרות לחינוך מיוחה, אין מספיק תקנים – והתוצאה עלולה להביא לקריסת המערכת, לא פחות. זו רפורמה שתזיק הרבה יותר מאשר תועיל".